

Eğitim Yönetiminde Liderlik

Teori, Araştırma ve Uygulama

Editör: Prof. Dr. Nezahat GÜÇLÜ
Editör Yardımcısı: Prof. Dr. Serkan KOŞAR

9. Baskı

Editör: Prof. Dr. Nezahat GÜÇLÜ
Editör Yardımcısı: Prof. Dr. Serkan KOŞAR

EĞİTİM YÖNETİMİNDE LİDERLİK **Teori, Araştırma ve Uygulama**

ISBN 978-605-318-401-0

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2023, PEGEM AKADEMI

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınev**idir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilmektedir.

1. Baskı: Şubat 2016, Ankara
9. Baskı: Temmuz 2023, Ankara

Yayın-Proje: Şehriban Türüldür
Dizgi-Grafik Tasarım: Müge Kuyrukcu
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Vadi Grup Basım AŞ
Saray Mah. 126. Cad. No: 20/A
Kazan/ANKARA
Tel: (0312) 802 00 53-54

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 49180

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Liderlik, yaşadığımız dünyanın büyüklü kavramlarından birisidir. Farklı disiplinler liderliği kendi açılarından tanımlamışlardır. Bu durum liderliğin kavramsal olarak algılanmasındaki farklılığı vurgulamaktadır. Herkes kendi bilgi düzeyi, kültürü ve bakış açısına göre liderliğe farklı anlamlar yüklemektedir.

Liderliğin tarihsel gelişimi incelendiğinde hemen her çağda toplumların liderlere ihtiyaç duydukları ve bu liderlerin tarihin dönüm noktalarını oluşturacak kararlar alarak toplumlarını etkiledikleri anlaşılmaktadır. Liderlik her çağda farklı özellikler taşıyarak kendini göstermiştir. Liderler toplumda bazen en güçlü bazen en akıllı bazen en bilgili bazen de en karizmatik kişiler olarak tanımlanmıştır. Genellikle, liderlerle yaratılan başarı öykülerinde, liderler öncü ve kendine özgü çeşitli özellikleri olan kişilerdir. Toplum ya da grubun diğer üyeleri ise liderlerin izleyenleridir.

Oysa günümüz toplumlarında yaşanan değişimler, yaşam biçimlerini ve bu yaşam biçimleri içinde gözlenen davranış kalıplarını kırmaktadır. Ayrıca hiyerarşi olgusu değişmekte ve hiyerarşinin şeffaflaşmasıyla birlikte liderlerin sahip olduğu önemli özelliklerden biri olan güç kavramının tek başına onlara ait olan bir güç olmadığı görülmektedir. Dolayısıyla gücün kullanımı bireylere doğru yayılmakta ve daha karmaşık bir kavrama dönüşmektedir.

Liderlik olgusu da bu değişimden etkilenmektedir. Bu durum geniş ölçekli kültürel, teknolojik, ekonomik ve politik güçlerin, liderlik kavramında değişim yarattığı bir çağda liderlik algısının da değişmesine neden olmaktadır. Bu değişimlerin liderliği daha etkili ve daha işlevsel bir kavrama dönüştürdüğü ileri sürülmektedir. Liderlik sadece bir kişinin yarattığı ve beslediği bir efsane olmaktan öte, bir ortaklığa ve ortak davranışlar bütününe dönüşmüştür. Araştırmalar liderliği, liderin niteliği ile değil onu izleyenlerin, örgütün ve ortamın özellikleri gibi değişkenler arasındaki karışık ilişkilerin sonucu olarak ele almaktadır.

Bu kitap uzun ve yorucu bir çalışma sürecinin sonucunda oluşmuştur. Üç alt kısım olmak üzere toplamda on beş bölümden oluşan kitapta; liderliğe genel bir bakış, liderlik psikolojisi, geleneksel liderlik yaklaşımları, çağdaş liderlik yaklaşımları (öğretim liderliği, öğretmen liderliği, dağıtımçı liderlik, vizyoner liderlik, dönüşümcü liderlik, işlemci liderlik, hizmetkâr liderlik, ruhsal liderlik, kuantum liderlik), liderlik ve örgütsel hiyerarşi (makro, mikro ve örgüt düzeyinde liderlik), liderlerin etkileme taktikleri, liderlik ve toplumsal değişme, yaratıcılık, inovasyon ve okul liderliği, eğitim yönetiminde etik, değerler ve liderlik, kültürel farklılıklar ve liderlik, eğitim yönetimi programlarında liderlik, liderlik ve kadın, dünyada ve Türkiye'de liderlik örnekleri konuları ayrıntılı olarak farklı üniversitelerde çalışmakta olan seçkin akademisyenler tarafından kaleme alınmıştır.

Liderlik olgusunun kuramsal olarak tüm boyutları ile tartışıldığı; genelde eğitim, eğitim yönetimi ve mikro düzeyde okul liderliği uygulamalarının da incelendiği bu eserin akademisyen, uygulamacı, okul yöneticisi, öğretmen, lisans ve lisansüstü eğitim yapan öğrencilere faydalı olacağı düşünölmektedir.

Bu çalışmada emeği geçen meslektaşlarıma ayrı ayrı teşekkür ederim. Eserin baskıya hazırlanması sürecinde yoğun bir çaba sarf eden editör yardımcısı Prof. Dr. Serkan KOŞAR'a ayrıca teşekkür ederim. Bu eserin sizlerle buluşmasını sağlayan, işini büyük bir titizlikle yapan Pegem Akademi ekibine de teşekkürü bir borç bilirim.

Kuşkusuz eserde bazı hatalar, eksiklikler olabilir. Bunların sorumluluğu bizlere aittir. Sizlerin bu konudaki görüş ve eleştirileriniz bize yol gösterici olacaktır.

Editör: Prof. Dr. Nezahat GÜÇLÜ

Ankara, 2023

BÖLÜMLER VE YAZARLARI

Editör: Prof. Dr. Nezahat GÜÇLÜ

Editör Yardımcısı: Prof. Dr. Serkan KOŞAR

1. BÖLÜM: LİDERLİĞE GENEL BİR BAKIŞ

Prof. Dr. Nezahat GÜÇLÜ, Yozgat Bozok Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-5345-0003

2. BÖLÜM: LİDERLİK PSİKOLOJİSİ

Prof. Dr. Kadir BEYÇİOĞLU

Dokuz Eylül Üniversitesi

3. BÖLÜM: GELENEKSEL LİDERLİK YAKLAŞIMLARI

Prof. Dr. Bekir BULUÇ, Gazi Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-8160-5260

4.1. BÖLÜM: ÇAĞDAŞ LİDERLİK YAKLAŞIMLARI

Öğretim Liderliği – Öğretmen Liderliği – Dağıtımçı Liderlik

Prof. Dr. Ali Çağatay KILINÇ, Karabük Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-9472-578X

4.2. BÖLÜM: ÇAĞDAŞ LİDERLİK YAKLAŞIMLARI

Vizyoner Liderlik – Dönüşümcü Liderlik – İşlemci Liderlik

Prof. Dr. Soner DOĞAN, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-2013-3348

4.3. BÖLÜM: ÇAĞDAŞ LİDERLİK YAKLAŞIMLARI

Hizmetkâr Liderlik – Ruhsal Liderlik – Kuantum Liderlik

Doç. Dr. Abbas ERTÜRK, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-3324-6731

4.4. BÖLÜM: ÇAĞDAŞ LİDERLİK YAKLAŞIMLARI

Sosyal Adalet Liderliği

Doç. Dr. Emine ÖNDER, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-6912-0383

5. BÖLÜM: LİDERLİK VE ÖRGÜTSEL HİYERARŞİ

(Makro, Mikro ve Örgüt Düzeyinde Liderlik)

Öğr. Gör. Şahin ÇETİN, Kadir Has Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-2757-4584

6. BÖLÜM: LİDERLERİN ETKİLEME TAKTİKLERİ

Doç. Dr. Didem KOŞAR, Hacettepe Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-4959-1094

7. BÖLÜM: LİDERLİK VE TOPLUMSAL DEĞİŞME

Prof. Dr. İlhan GÜNBAI, Akdeniz Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-7139-0200

8. BÖLÜM: YARATICILIK, İNOVASYON VE OKUL LİDERLİĞİ

Prof. Dr. Özge HACİFAZLIOĞLU, Kaliforniya Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-5040-229X

9. BÖLÜM: EĞİTİM YÖNETİMİNDE ETİK, DEĞERLER VE LİDERLİK

Prof. Dr. Ferudun SEZGİN, Gazi Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-7645-264X

Doç. Dr. Emre ER, Yıldız Teknik Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-9084-6768

10. BÖLÜM: KÜLTÜREL FARKLILIKLAR VE LİDERLİK

Prof. Dr. Murat ÖZDEMİR, Hacettepe Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-1166-6831

11. BÖLÜM: EĞİTİM YÖNETİMİ PROGRAMLARINDA LİDERLİK

Doç. Dr. Emine GÜMÜŞ, Maltepe Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-0973-0600

12. BÖLÜM: LİDERLİK VE KADIN

Doç. Dr. Emel TÜZEL İŞERİ, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-5638-0450

13. BÖLÜM: DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE LİDERLİK ÖRNEKLERİ

Prof. Dr. Serkan KOŞAR, Gazi Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-2581-5145

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iii

1. BÖLÜM LİDERLİĞE GENEL BAKIŞ

Bölümün Amacı	1
Özet	1
Liderliğin Doğası ve Kapsamı.....	2
Liderlik Kavramının Tanımı	5
Liderlik Teorilerine Genel Bir Bakış	9
Liderlik ve Yöneticilik	10
Sonuç.....	13
Bölüm Tartışma Soruları	14
Önerilen Okumalar	14
Kaynakça.....	14

2. BÖLÜM LİDERLİK PSİKOLOJİSİ

Bölümün Amacı	17
Özet	17
Giriş.....	18
Liderlik Psikolojisi.....	20
Liderlik	20
Lider Kimdir?.....	21
Liderlik Psikoloji Nedir?.....	22
Liderlik Psikolojisinde Geleneksel Yaklaşımlar	22
Özellik Kuramı	22
Davranış Kuramı	23
Durumsallık Yaklaşımı	23
Liderlikte Yeni Yaklaşımlar	24
Liderlik Psikolojisinde Güncel Tartışmalar.....	29
Yeni Bir Liderlik Psikolojisi.....	31
Eğitim Yönetimi ve Okul Liderliğinde Yeni Bir Liderlik Psikolojisi İçin Öneriler	32
Sonuç.....	33
Bölüm Tartışma Soruları	34
Önerilen Okumalar	34
Kaynakça.....	35

3. BÖLÜM

GELENEKSEL LİDERLİK YAKLAŞIMLARI

Bölümün Amacı	39
Özet	39
Giriş	40
Liderliğin Tarihsel Gelişimi	40
Geleneksel Liderlik Yaklaşımları	41
Büyük Adam Teorisi	42
Özellikler Teorisi	43
Davranışsal Liderlik Teorileri	45
Douglas McGregor'un X ve Y Teorisi.....	46
Ohio State Üniversitesi Çalışmaları	47
Michigan Üniversitesi Çalışmaları.....	48
Blake ve Mouton'un Yönetim Tarzı Matrisi	48
Likert Sistem - 4 Modeli	49
Durumsallık Teorileri	50
Fiedler'in Durumsallık Kuramı	51
Normatif Karar Teorisi (Vroom ve Yetton).....	52
Durumsallık Teorisi (Hersey ve Blanchard)	52
Yol Amaç Teorisi (Evans ve House)	53
Liderliğe İkameleler Yaklaşımı (Kerr ve Jermier)	54
Çoklu-Bağlantı Modeli (Yukl)	57
Reddin'in Üç Boyutlu Liderlik Kuramı	59
Sonuç.....	61
Bölüm Tartışma Soruları	62
Önerilen Okumalar	62
Kaynakça.....	62

4.1. BÖLÜM

ÇAĞDAŞ LİDERLİK YAKLAŞIMLARI

(Öğretim Liderliği - Öğretmen Liderliği - Dağıtımçı Liderlik)

Bölümün Amacı	65
Özet	65
Giriş.....	66
Öğretim Liderliği.....	67
Öğretim Liderliğinin Boyutları	68
Öğretim Liderliğine Yönelik Yapılan Çalışmalar	70
Ulusal Alan Yazın	71

Uluslararası Alan Yazın	72
Öğretmen Liderliği.....	72
Öğretmen Liderliğinin Alt Boyutlarının İncelenmesi.....	74
Öğretmen Liderliğine Yönelik Yapılan Çalışmalar	76
Ulusal Alan Yazın	76
Uluslararası Alan Yazın	77
Dağıtımçı Liderlik	77
Dağıtımçı Liderliğin Alt Boyutlarının İncelenmesi.....	79
Dağıtımçı Liderliğine Yönelik Yapılan Çalışmalar.....	81
Ulusal Alan Yazın	81
Uluslararası Alan Yazın	82
Sonuç.....	82
Bölüm Tartışma Soruları	83
Önerilen Okumalar	83
Kaynakça.....	84

4.2. BÖLÜM

ÇAĞDAŞ LİDERLİK YAKLAŞIMLARI

(Vizyoner Liderlik - Dönüşümcü Liderlik - İşlemci Liderlik)

Bölümün Amacı	91
Özet	91
Vizyoner Liderlik.....	92
Vizyon Kavramı	92
Vizyoner Liderlik.....	93
Yolu Görmek.....	95
Yolda Yürümek	95
Yol Olmak.....	96
Vizyon Oluşturma Süreci	96
Paylaşılan Vizyon	98
Vizyoner Liderliğin Eğitim Kurumlarına Yansımaları.....	99
Ulusal ve Uluslararası Alanda Yapılmış Çalışmalar.....	101
Dönüşümcü Liderlik.....	102
Dönüşümcü Liderliğin Tarihsel Gelişimi.....	102
Dönüşümcü Liderliğin Boyutları.....	105
İdealleştirilmiş Etki (Karizmatik Liderlik)	105
Telkinle Güdüleme.....	107
Entelektüel Uyarım	109
Bireysel Destek	110

Dönüşümcü Liderliğin Eğitim Kurumlarına Yansımaları	112
Ulusal ve Uluslararası Alanda Yapılmış Çalışmalar.....	113
İşlemci Liderlik	115
İşlemci Liderliğin Tarihsel Gelişimi.....	115
İşlemci Liderliğin Boyutları	117
Koşullu Ödül.....	118
İstisnalarla Yönetim	118
Serbest Bırakıcı.....	119
İşlemci ve Dönüşümcü Liderlik Arasındaki Farklılıklar.....	120
İşlemci Liderliğin Eğitim Kurumlarına Yansımaları	123
Ulusal ve Uluslararası Alanda Yapılmış Çalışmalar.....	124
Bölüm Tartışma Soruları	125
Önerilen Okumalar	126
Kaynakça.....	126

4.3. BÖLÜM

ÇAĞDAŞ LİDERLİK YAKLAŞIMLARI

(Hizmetkâr Liderlik - Ruhsal Liderlik - Kuantum Liderlik)

Bölümün Amacı	133
Özet	133
Hizmetkâr Liderlik.....	134
Hizmetkâr Liderliğin Tanımı.....	135
Hizmetkâr Liderlik Modelleri.....	135
Patterson Modeli	136
Winston Modeli	137
Page ve Wong Modeli	138
Eğitim Örgütlerinde Hizmetkâr liderlik	141
Ulusal ve Uluslararası Alanda Yapılmış Çalışmalar.....	142
Ruhsal Liderlik.....	144
Ruh Kavramı.....	145
Ruhsal Liderlik.....	146
Ruhsal Liderliğin Boyutları.....	148
Vizyon.....	149
Adanmışlık.....	149
Umut ve İnanç	150
Eğitim Kurumlarında Ruhsal Liderliğin Uygulanması.....	150
Ulusal ve Uluslararası Alanda Yapılmış Çalışmalar.....	151
Kuantum Liderlik	152

Tarihsel Gelişim.....	152
Kuantum Liderlik Tanımı	155
Kuantum Liderlik Özellikleri.....	155
Eğitimde Kuantum liderlik	160
Sonuç.....	161
Bölüm Tartışma Soruları	162
Önerilen Okumalar	163
Kaynakça.....	163

4.3. BÖLÜM

ÇAĞDAŞ LİDERLİK YAKLAŞIMLARI

(Sosyal Adalet Liderliği)

Bölümün Amacı	169
Özet	169
Giriş.....	170
Sosyal Adalet.....	171
Eğitimde Sosyal Adalet	174
Sosyal Adalet Liderliği	175
Eğitim Örgütlerinde Sosyal Adalet Liderliği	176
Sosyal Adalet Liderliğinin Doğası.....	179
Sosyal Adalet Liderliğinin Boyutları.....	183
Sosyal Adalet Liderliğinin Önündeki Engeller.....	186
Sonuç.....	188
Bölüm Tartışma Soruları	188
Önerilen Okumalar	188
Kaynakça.....	189

5. BÖLÜM

LİDERLİK VE ÖRGÜTSEL HİYERARŞİ

(Makro, Mikro ve Örgüt Düzeyinde Liderlik)

Bölümün Amacı	193
Özet	194
Giriş.....	194
Hiyerarşik Düzey ve Liderlik Davranışları.....	198
Makro Düzey	201
Orta Düzey	207
Mikro Düzey Liderlik	209

Lider-Üye Etkileşimi Kuramı	209
Katkı.....	214
Bağlılık	214
(Duygusal) Etkileşim	214
Profesyonel Saygı.....	215
Eğitim Örgütlerinde Mikro Düzey Liderlik: Okul Liderleri.....	216
Sonuç.....	221
Bölüm Tartışma Soruları	222
Önerilen Okumalar	223
Kaynakça.....	223

6. BÖLÜM

LİDERLERİN ETKİLEME TAKTİKLERİ

Bölümün Amacı	227
Özet	227
Giriş.....	228
Etki Kavramı ve Özellikleri	228
Etki Kavramının İlişkili Olduğu Bazı Kavramlar	229
Etki ve Güç	230
Etki ve Otorite.....	231
Etki ve Politika	231
Etki ve Verimlilik.....	232
Liderlerin Etkileme Taktikleri	233
Liderlerin Etkileme Taktikleri Seçimlerinde Önemli Olan Faktörler	240
Bireysel Faktörler.....	240
Örgütsel Faktörler	242
Etkileme Taktiklerinin Çıktıları	243
Eğitim Örgütlerinde Etkileme Süreci	244
Sonuç.....	247
Bölüm Tartışma Soruları	247
Önerilen Okumalar	248
Kaynakça.....	248

7. BÖLÜM LİDERLİK VE TOPLUMSAL DEĞİŞME

Bölümün Amacı	253
Özet	253
Giriş.....	254
Değişim Nedir?	254
Toplumsal Değişme.....	255
Büyüme.....	255
Evrimsel İlerleme	256
İleriye Doğru Gitme.....	256
Modernleşme	257
Devrim.....	257
Sosyolojik Paradigmalar ve Değişim	258
Radikal Yapısalcı Paradigma.....	259
Yapısalcı Paradigma	259
Yorumlayıcı Paradigma	260
Yorumlayıcı Paradigma:Fenomenolojik Sembolik Etkileşim Yaklaşım.....	260
Yorumlayıcı Paradigma: Etnometodolojik Yaklaşım.....	261
Radikal Hümanist Paradigma.....	262
Değişim Felsefelerinin Tarihi Analizi.....	262
Klasik Devirli Kuramlar	263
Aristo'nun Devlet Gelişimi Kuramı	263
Augustinian'ın Kötümser Düşüncesi	263
İyimser Düşüncenin Etkileri.....	264
19 ve 20. Yüzyıl Evrimsel Kuramları.....	264
20 ve 21. Yüzyıl Değişim Kuramları.....	265
Yapısal Fonksiyonalizm	265
Modernleşme Kuramı.....	266
İnsan Sermayesi Kuramı.....	267
Marksist Kuramlar	268
Bağımlılık Kuramı.....	268
Kurtuluş Kuramı.....	269
Post-Modern Kuram.....	270
Gelişimin Ölçütleri	271
Eğitimin Gelişme Olgusunda Oynadığı Anahtar Rol.....	273
İyimser Görüş	274
Kötümser Görüş	274
Eğitim Reformları İçin Stratejiler.....	275

Reform	275
Eğitim Reformu	275
Eğitim Reformları Kuramları.....	276
Eğitim ve Politik Değişim.....	277
Politik Toplumsallaşma	278
Politik Elitlerin Seçimi ve Eğitimi	278
Politik Bütünleşme ve Ulusal Politik Bilincin Oluşturulması	279
Liderliğin Toplumsal Değişimdeki Önemi	280
Bireysel Değerler	282
Grup Değerleri	283
Topluluk Değerleri	283
Sonuç.....	283
Bölüm Tartışma Soruları	284
Önerilen Okumalar	284
Kaynakça.....	285

8. BÖLÜM

YARATICILIK, İNOVASYON VE OKUL LİDERLİĞİ

Bölümün Amacı	289
Özet	289
Giriş.....	290
İnovasyon ve Yaratıcılık Bağlamında Liderlik.....	291
Liderlikte İnovasyon Süreci.....	294
İnovasyon Sürecinde Lider Profilleri ve Göreve Uyarlanma	300
Okul Liderlerinin Kariyer Evrelerinin İnovasyon Sürecine Etkisi.....	303
İnovasyona Öncülük Eden Mentör Liderler	308
Okullarda İnovasyon Gerçekleştirme Süreci	310
İnovasyon Sürecinde Deneyim Paylaşımı ve Öğrenme Toplulukları.....	314
Eylem Araştırması.....	317
Sonuç.....	322
Bölüm Tartışma Soruları	323
Önerilen Okumalar	323
Kaynakça.....	324

9. BÖLÜM

EĞİTİM YÖNETİMİNDE ETİK, DEĞERLER VE LİDERLİK

Bölümün Amacı	327
Özet	327
Giriş.....	328
Etik, Değer ve Bazı İlişkili Kavramlar	329
Etik	329
Etik Kuramları	330
1. Teleolojik (Sonuçsalıcı) Etik	331
2. Deontolojik Etik.....	331
Değer	332
Ahlak.....	333
Etik ve Ahlak İlişkisi	333
Eğitimde Etik, Ahlak ve Değerler.....	334
Değerlere Dayalı Yönetim	336
Etik ve Değerlere Dayalı Liderlik Yaklaşımları.....	338
Etik İlke ve Değerlere Gerçek Bağlılık: Enron Örnek Olayı	341
Değer Üreten Bir Örgüt Olarak Okul	343
Eğitim Yönetiminde Etik	344
Eğitim Yönetiminde Etik Dışı Davranışlar	346
Medyaya Yansıyan Eğitim Yönetimi ile İlgili Etik Dışı Haberler	348
Sonuç.....	349
Bölüm Tartışma Soruları	350
Önerilen Okumalar	350
Kaynakça.....	350

10. BÖLÜM

KÜLTÜREL FARKLILIKLAR VE LİDERLİK

Bölümün Amacı	353
Özet	353
Giriş.....	354
Kültürel Farklılıkları Anlamak	355
Kültürel Farklılıkların Temelleri	356
Farklı Kültürlerin Yapısal Özellikleri	363
Kültürün Boyutları.....	366
Farklı Kültürlerde Liderlik	369
Kültürel Farklılıklar ve Liderlik Tarzları	369